

STRESZCZENIE

Praca doktorska zatytułowana: „Działalność ustawodawcza biskupów diecezji elbląskiej w latach 1992 – 2017” jest studium historyczno-prawnym, w którym autor pokazuje pasterzy Kościoła elbląskiego na przestrzeni ćwierćwiecza istnienia diecezji elbląskiej oraz ich działania związane z wprowadzaniem przepisów prawnych dla duchowieństwa i wiernych świeckich. Działania te podejmowane były na gruncie władzy ustawodawczej i wykonawczej przybierając formę ustaw, dekretów, rozporządzeń, zarządzeń, zaleceń, reskryptów i statutów. Wspomniane dokumenty prawne dotyczyły administracji, życia duchowego, liturgicznego i dyscyplinarnego diecezji elbląskiej.

W rozdziale I autor przedstawia historię Kościoła katolickiego w Polsce po II wojnie światowej, a następnie reorganizację struktur kościelnych w 1992 roku, w wyniku których powstała diecezja elbląska. Następnie autor ukazuje terytorium, ludność i organizację diecezji elbląskiej w początkach jej istnienia. Na koniec przedstawia sylwetki biskupów elbląskich.

Rozdział II dotyczy ustawodawstwa w administracji kościelnej diecezji elbląskiej z wyróżnieniem głównych instytucji diecezjalnych takich jak: Kuria, Seminarium Duchowne, Sąd Diecezjalny, Caritas Diecezjalna, Archiwum Diecezjalne, Dom Księży Emerytów. Omawia również wszystkie struktury kolegialne w diecezji oraz legislację ekonomiczną.

W III rozdziale autor przedstawił normy prawne dotyczące sakramentów świętych i kultu Bożego, miejsc i czasów świętych, sanktuariów i duszpasterstw specjalistycznych w diecezji.

IV rozdział wskazuje na prawo dotyczące nauczania kościelnego, gdzie wyróżnione zostały: nauczanie religii, szkoły katolickie, media kościelne oraz stowarzyszenia, ruchy i wspólnoty religijne.

W ostatnim V rozdziale autor skupił się na rozpoczętym w 2016 roku I Synodzie diecezji elbląskiej, którego prace nadal trwają. Omawia organizację synodu, przedstawia komisje i zespoły synodalne, a na koniec prezentuje dotychczasowe efekty prac synodu.

Celem niniejszej pracy jest całościowe ukazanie działań ustawodawczych biskupów diecezji elbląskiej, którzy wprowadzając przepisy prawne zawsze odwoływali się do Kodeksu Prawa Kanonicznego, nauczania papieży, czy norm wydawanych przez Konferencję Episkopatu Polski. Dzięki temu ustanawiane przepisy prawne w diecezji były spójne z prawem Kościoła powszechnego.

SUMMARY

The doctoral thesis entitled: "Legislative activity of the bishops of the diocese of Elbląg in 1992 - 2017" is a historical and legal study where the author shows the shepherds of the Elbląg Church during twenty five years of existence of the diocese of Elbląg and their activities regarding the introduction of legal provisions for the clergy and lay faithful. These activities took place on the basis of legislative and executive power. They took the form of laws, decrees, ordinances, ordinances, recommendations, reports and statutes. These documents concerned the administration, spiritual, liturgical and disciplinary life of the diocese of Elbląg.

In chapter I, the author presents the history of the Catholic Church in Poland after the Second World War, and then the reorganization of church structures in 1992, as a result of which the diocese of Elbląg was established. Then the author shows the territory, population and organization of the diocese of Elbląg in the beginning of its existence. In the final part of the work the profiles of Elbląg bishops are presented.

Chapter II concerns legislation in the ecclesiastical administration of the diocese of Elbląg with the distinction of the major diocesan institutions such as the Curia, the Seminary, the Diocesan Court, the Diocesan Caritas, the Diocesan Archive, the House of the Retired Priests. It also discusses all collegial structures in the diocese and economic legislation.

In chapter III, the author presents legal norms concerning sacraments and God's worship as well as places and times of saints, sanctuaries and specialized pastoral centers in the diocese.

Chapter IV describes the law on ecclesiastical teaching. It distinguishes the teaching of religion, Catholic schools, church media and associations, movements and religious communities.

In the fifth chapter, the author focuses on the I Synod of Elbląg diocese, which started in 2016. The author describes the organization of the synod, the synod commissions and assemblies. At the end, the chapter presents the current effects of the synod's work.

The aim of this work is to present the legislative activities of bishops of the diocese of Elbląg, who, by introducing legal provisions, refer to the Code of Canon Law, papal teachings and the regulations issued by the Polish Episcopate Conference. Thanks to this, the established legal regulations in the diocese are always consistent with the law of the universal Church.